

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

A Study of the Relationship between the Role of Administrators and
Academic Administration of School under Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 3

ภาณุเดช กลิ่นกระโทก^{1*} และสรรรุติ ดีปุ²
Phanudet Klinkrathok¹ and Sanrudee Deepu²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1,2} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat
University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*} Corresponding Author, E-mail : phanudet.kli@obec.moe.go.th

Received: 11 April 2021, Revised: 8 July 2021, Accepted: 27 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 118 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมา คือ การตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสานความสัมพันธ์ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ .885

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to study the role of school administrators, the academic administration of the school and the relationship between the role of the school administrators and the academic administration of the school under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. This study used quantitative research methods. The sample groups were 118 school directors under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The sample size specification was done by using the finished table from Krejcie and Morgan's and performed stratified random drawing. The research instrument was a questionnaire on the roles of school administrators and academic administration of the schools. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and the Pearson correlation coefficient. The results of the research found as follows: 1) in overall the roles of school administrators was at the highest quality. Considering of each role also presented all aspects at the highest quality. The highest average of the roles was the participatory management and decision making respectively. The lowest mean of the role was the relationship coordination, 2) academic administration of the schools, the quality in overall was at the highest level. Considering each role was at the highest level for all aspects. The highest averages of the roles were the development of the school curriculum, internal quality assurance and educational standards, and the management of teaching and learning in educational institutions respectively. The least averages of the roles were the development and use of media and technology for education, 3) the relationship between the role of the school administrators and academic administration of the school under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3; the overall was a positive relationship at a high level with a statistical significance at .01. The correlation coefficient was at .885

Keywords : Relationship, Role of Administrators, Academic Administration of School

1. บทนำ

การศึกษาจัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การทำให้บุคคลในชาติมีคุณภาพ มีศักยภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้นต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาช่วยสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติ ให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัย แล้วนำความรู้ ความเข้าใจ มาใช้แก้ปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาคือส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ (การดี อนันต์นาวิ, 2557)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 มาตรา 35 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเป็น “นิติบุคคล” เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัว และสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นอิสระ และมาตรา 39 ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยตรง ถือเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่การบริหารจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องทราบ บทบาทของตน ซึ่งจะเป็นผู้นำในการนำไปสู่การบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังที่ ธีระ รุญเจริญ (2550) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มีอำนาจในการตัดสินใจ รวมทั้งการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องทราบบทบาทของตน จึงจะนำไปสู่การจัด และการบริหารสถานศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรูปแบบหรือแบบแผนพฤติกรรมที่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ถูกคาดหวังให้เกิดขึ้นตามลักษณะของตำแหน่ง เป็นตัวกำหนดหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษาหลายท่าน ซึ่งมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาควรประกอบด้วย 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) การประสานความสัมพันธ์ 3) การประเมินผล และ 4) การตัดสินใจ

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ และเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2555) ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด (จรรณี แก้วเอียน, 2557) และเพื่อให้การดำเนินการบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายภารกิจของการบริหารงาน

วิชาการที่มีความเห็นคล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีพื้นที่บริการ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง อำเภอปักธงชัย และอำเภอวังน้ำเขียว มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ วิธีการดำรงชีวิตของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา และเกิดความเสี่ยงในการออกกลางคัน อีกทั้งยังมีจุดอ่อนในหลายเรื่อง อาทิ ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วน ยังไม่ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ระบบประกันคุณภาพภายในยังไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้สถานศึกษาบางแห่ง ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารขาดประสิทธิภาพ นักเรียนมีทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษต่ำกว่ามาตรฐานหลักสูตรความแตกต่างด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ระหว่างชุมชนเมือง และชนบท รวมถึงการขาดมาตรการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2559) จะเห็นได้ว่าปัญหาที่กล่าวข้างต้นล้วนอยู่ภายใต้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้นกระบวนการการแก้ปัญหา จะต้องบริหารจัดการงานในขอบข่ายภารกิจของการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้ที่มิบทบาทโดยตรงในการบริหารจัดการนั้น คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ไปใช้เป็นแนวทางและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

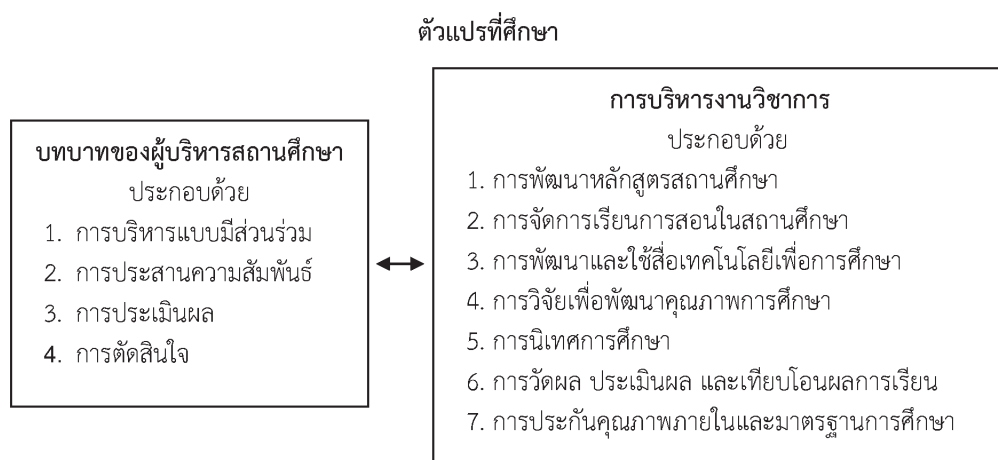
- 2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
- 2.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจากผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปร ตามแนวคิดนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาและข้อกำหนดในหน่วยงานของรัฐที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 บทบาท ได้แก่ 1) การบริหาร

แบบมีส่วนร่วม 2) การประสานความสัมพันธ์ 3) การประเมินผล และ 4) การตัดสินใจ นำมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรจากขอบข่ายและการกิจการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดนักวิชาการทางการบริหารการศึกษาและข้อกำหนดในหน่วยงานของรัฐที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งพบว่า การบริหารงานวิชาการ มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวก

5. แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2545) กล่าวว่า ผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทและความรับผิดชอบทุกอย่างในโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้นำองค์กรเป็นตัวแทน หรือสัญลักษณ์ของโรงเรียนในการติดต่อกับหน่วยงานอื่น เป็นผู้แทนหรือให้การแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในฐานะที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในทักษะด้านเทคนิควิธีการปฏิบัติงาน และให้คำแนะนำตลอดจนป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ริเริ่ม และเป็นผู้ตัดสินใจปัญหาในระดับสูงของโรงเรียน

ธีระ ฤกษ์เจริญ (2550) กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย การเป็นผู้นำทางวิชาการ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การเป็นผู้อำนวยความสะดวก การประสานความสัมพันธ์ การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร การสร้างแรงจูงใจ การประเมินผล การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมเทคโนโลยี

สันติ บุญภิรมย์ (2557) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย บทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวกับคนที่ผู้นำทางการศึกษาได้ปฏิบัติงานรวมอยู่ด้วยการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ โดยให้ผู้ร่วมงานได้ร่วมมือกันปฏิบัติให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และการประเมินผลงานที่ได้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

จากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาข้างต้น และข้อมูลที่ได้จากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา รวม 11 แหล่ง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาทำการสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งพบว่า ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) มีจำนวน 42 บทบาท สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความถี่เท่ากับ 4 ขึ้นไป เพื่อเป็นตัวแปรในการศึกษาดังนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมี 4 บทบาท คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) การประสานความสัมพันธ์ 3) การประเมินผล และ 4) การตัดสินใจ

5.2 การบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 17 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา 8) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 9) การวางแผนงานด้านวิชาการ 10) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 11) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 12) การนิเทศการศึกษา 13) การแนะแนว 14) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 15) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 16) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และ 17) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2555) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ และ 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการข้างต้น และข้อมูลที่ได้จากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษา รวม 13 แหล่ง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาทำการสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ ซึ่งพบว่าตามแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical framework) มีจำนวน 35 งาน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป เพื่อเป็นตัวแปรในการศึกษา ดังนั้น ขอบข่ายการ

บริหารงานวิชาการจึงมี 7 งาน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธัญชนก พูนยศ (2558) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมีค่าอยู่ระหว่าง -.021 ถึง .186 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการนิเทศการศึกษา ($r = .214$) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($r = .167$) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($r = .166$) ส่วนด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การบริหารงานวิชาการส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจการทำนายหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta) เท่ากับ .268 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .072 นั่นคือการบริหารงานวิชาการสามารถอธิบายความผันแปรของทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ร้อยละ 7.2 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนของการทำนาย เท่ากับ .195 โดยสามารถเขียนสมการที่ใช้ในการพยากรณ์ได้ดังนี้ $Y = 2.191 + 0.428(X)$

วัชรินทร์ สุกใส (2559) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความเป็นผู้ประสานงาน ความเป็นผู้ตัดสินใจความเป็นผู้วางแผน ความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ความเป็นผู้ประเมินและความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวิจัย การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ 3) บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .724$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จำนวน 8 ด้าน คือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเป็นผู้วางแผน ความเป็นผู้ตัดสินใจ ความเป็นผู้ประสาน ความเป็นผู้ประเมินและความเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 69.20 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้คือ $y' = 804 + .070X_1 + .099X_2 + .131X_3 + .139X_4 + .119X_5 + .006X_6 + .105X_7 + .132X_8$ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้คือ $Z'y = .188X_1 + .224X_2 + .259X_3 + .332X_4 + .347X_5 + .057X_6 + .231X_7 + .263X_8$

พิมพ์จิต คำพุก (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการประพฤติดนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้ประเมิน และด้านผู้คาดการณ์ 2) การประพฤติดนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการประพฤติดนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูโดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 168 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 118 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (1970)

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 4 บทบาท คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) การประสานความสัมพันธ์ 3) การประเมินผล และ 4) การตัดสินใจ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของ Likert (1967) มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.96

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 7 งาน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การประกันคุณภาพภายใน

และมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967) มีความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.98

6.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ถูกต้องตามหลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถาม

- 3.1 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหาร การศึกษา ที่ได้สังเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) การประสานความสัมพันธ์ 3) การประเมินผล และ 4) การตัดสินใจ จำนวน 18 ข้อ

- 3.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ตามแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการสังเคราะห์ตัวแปร ซึ่งครอบคลุม 7 งาน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา 6) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาจำนวน 49 ข้อ

4. นำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไขสำนวน ภาษา ความครอบคลุม และความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ผลปรากฏว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 อยู่ในเกณฑ์ทุกข้อ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยกาโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

- 7.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน จำนวน 18 ข้อ โดยรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.964

7.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 7 ด้าน จำนวน 49 ข้อ โดยรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.982

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 หนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัด และฉบับที่ 2 หนังสือขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสืออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดส่งไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างและทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบของ ติดแสตมป์ และเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืนส่วนในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับผู้วิจัย ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และในกรณีที่ได้แบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามรับกลับด้วยตนเอง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน แปลความหมายเปรียบเทียบกับตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ

3. วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน แปลความหมายเปรียบเทียบกับตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson product moment correlation coefficient (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543)

7. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 118 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 98 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 83.05 ของแบบสอบถามทั้งหมดซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.77	0.35	มากที่สุด
2. การประสานความสัมพันธ์	4.54	0.48	มากที่สุด
3. การประเมินผล	4.57	0.44	มากที่สุด
4. การตัดสินใจ	4.61	0.44	มากที่สุด
รวม	4.62	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ การตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสาน ความสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.67	0.42	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.66	0.42	มากที่สุด
3. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.42	0.43	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.55	0.49	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.59	0.43	มากที่สุด
6. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.59	0.45	มากที่สุด
7. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.67	0.42	มากที่สุด
รวม	4.60	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.42) และการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 98) โดยใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอ ดังนี้

- X แทน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
- X₁ แทน การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- X₂ แทน การประสานความสัมพันธ์
- X₃ แทน การประเมินผล
- X₄ แทน การตัดสินใจ
- Y แทน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
- Y₁ แทน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- Y₂ แทน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- Y₃ แทน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- Y₄ แทน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- Y₅ แทน การนิเทศการศึกษา
- Y₆ แทน การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- Y₇ แทน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y
X ₁	.450**	.457**	.417**	.532**	.516**	.461**	.406**	.517**
X ₂	.672**	.678**	.607**	.829**	.836**	.723**	.707**	.812**
X ₃	.770**	.781**	.593**	.826**	.869**	.834**	.797**	.885**
X ₄	.753**	.760**	.545**	.805**	.796**	.750**	.775**	.833**
X	.774**	.783**	.616**	.862**	.870**	.806**	.790**	.885**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01มีความสัมพันธ์โดยภาพรวมทางบวกในระดับสูง ($r_{xy}=.885$)

8. สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

8.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสานความสัมพันธ์

8.2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

8.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01มีความสัมพันธ์โดยภาพรวมทางบวกในระดับสูง

9. อภิปรายผล

9.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งมีทั้งงานหลักและงานสนับสนุนในการจัดการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการมีความหลากหลายตามลักษณะของงานแต่ละด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครอบคลุมทุกด้านของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2550) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์จิต คำพุก (2561) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการประพัตดินตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

9.2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร

สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก พูนยศ (2558) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

9.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับ สูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ที่ถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความใส่ใจ ตระหนักรู้และเข้าใจงานวิชาการและบทบาทของตนอย่างถ่องแท้ จึงจะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของจรรยา แก้วเอียน (2557) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ และเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จักปรับปรุงตนเองรู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า พันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชน สังคม อันจะนำซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัชรินทร์ สุกใส (2559) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

10.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารจัดการ

10.1.2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ควรเน้นให้มีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

10.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและรักษาไว้ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ประการ อันได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การประสานความสัมพันธ์ การประเมินผล และการตัดสินใจ จะทำให้เกิดผลดีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

10.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

10.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

10.2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เอื้อให้เกิดและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

11. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สรรฤดี ดีปุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักขอขอบพระคุณ ดร. กิตติพงษ์ โด่งพิมาย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

11. เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2555). *การบริหารวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : เสริมสินพรเพรสซิสเต็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรูณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธัญชนก พูนยศ. (2558). *การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- พนัส หันนาคินทร์. (2545). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- พิมพ์จิต คำพุก. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการประพฤติดนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*.
- ภาวดี อนันต์นารี. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี : มนตรี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัชรินทร์ สุกใส. (2559). *บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *การบริหารจัดการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2559-2562) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. นครราชสีมา : กลุ่มนโยบายและแผน*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Krejcie, R. B. and Mogan, D. W. (1970). Determining sample size for research activity. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.

Likert, R. (1967). *Attitude Theory and Measurement*. New York : Wiley and Son.